

ODABRANA LOKACIJA SLOVENSKOG ODLAGALIŠTA RADIOAKTIVNOG OTPADA

U susjednoj Sloveniji je 15. siječnja ove godine na snagu stupila Uredba o državnom prostornom planu za odlagalište niskoradioaktivnog i srednjouradioaktivnog otpada na lokaciji Vrbina u Općini Krško koju je slovenska Vlada prihvatila na sjednici koja je održana 30. prosinca 2009. Tom je Uredom konačno potvrđena lokacija budućeg slovenskog odlagališta radioaktivnog otpada čijom će se gradnjom, koja bi prema predviđanjima trebala započeti za 2,5 godine, Slovenija uvrstiti u države koje su se pobrinule za trajno rješavanje tog problema.

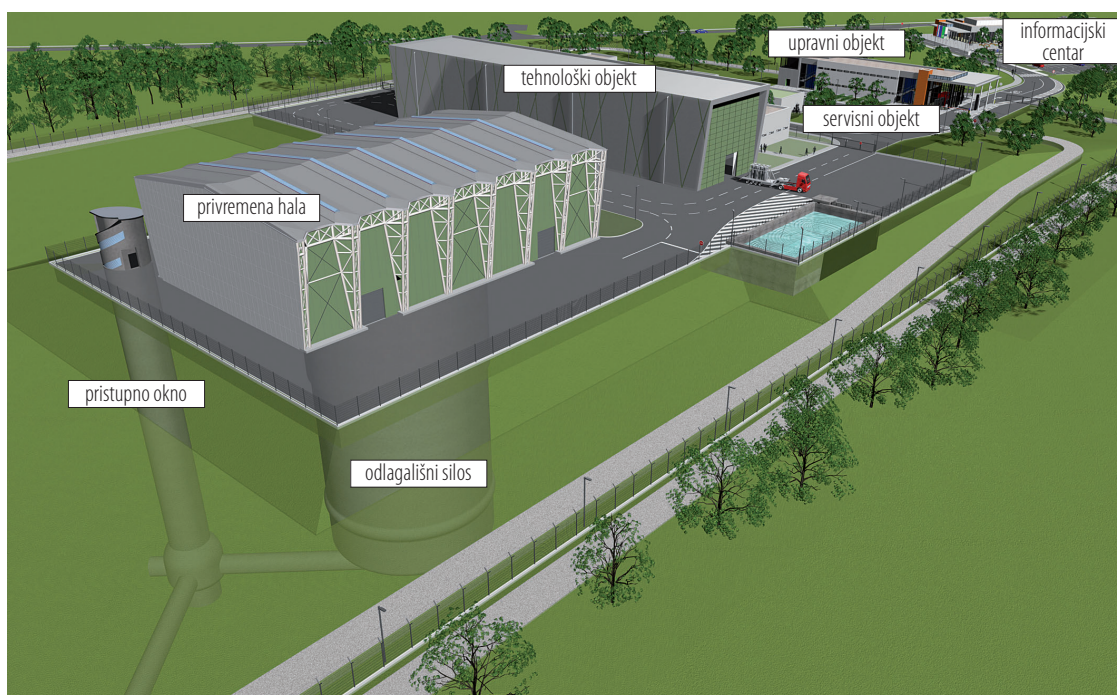
Državnu ovlast za odabir lokacije odlagališta radioaktivnog otpada i njegovu gradnju u susjednoj Sloveniji ima Agencija za radioaktivni otpad (ARAO). Idejni projekt odlagališta dovršen je sredinom 2009, a tijekom 2010. će ARAO pripremiti detaljni terminski plan, tehničku i investicijsku dokumentaciju te provesti sigurnosne

analize. Gradnja odlagališta će se odvijati po fazama: najprije će se izgraditi infrastrukturno-administrativni dio, potom tehnološki i konačno odlagališni dio. U dva odlagališna silosa bit će dovoljno prostora za 9400 m³ niskoradioaktivnog i srednjouradioaktivnog otpada, što znači za 1/2 otpada iz Nuklearne elektrane Krško (od pogona i razgradnje) te cjelokupnog institucionalnog otpada nastalog u Sloveniji. Ako će se s Hrvatskom, koja je vlasnica 50% NE Krško, postići dogovor za odlaganje cjelokupne količine otpada iz elektrane ili u slučaju proširivanja slovenskog nuklearnog programa, veličina odlagališta će se moći povećati.

Odabir lokacije za odlagalište započeo je 2004. godine pri čemu je ARAO proveo tzv. kombinirani postupak koji je, uz tehnička, kao ključno mjerilo koristio društvenu prihvatljivost.

U prosincu 2004. godine je ARAO pozvao sve slovenske općine na dostavu potencijalnih lokacija za gradnju odlagališta na njihovim

Ilustracija 1
Buduće odlagalište sa silosom za odlaganje u dubini zemlje

područjima. Pri tome se odazvalo osam općina, od čega su tri zbog protivljenja javnosti nakon nekoliko tjedana povukle prijave. Nakon usporedbe preostalih potencijalnih lokacija s gledišta pasivne sigurnosti te funkcionalno-tehničkog, ekonomskog, ekološkog i prostornog te gledišta društvene prihvatljivosti, slovenska Vlada je u studenom 2005. godine donijela zaključak o tome da se postupak nastavlja na tri potencijalne lokacije u tri općine: Krško, Brežicama i Sevnici. Nakon nekoliko mjeseci iz postupka je istupila Općina Sevnica, dok je Općina Brežice u kolovozu 2006. godine zbog pritiska javnosti povukla prvobitnu predlaganu lokaciju Globoko i u veljači 2007. potvrdila novu: Gornji Lenart. Na obje lokacije, kod Krškog i Brežica, potom su provedena opsežna terenska ispitivanja.

Tijekom 2006. godine ARAO je s općinama Brežice i Krško sklopio lokalna partnerstva (također i s Općinom Sevnica, iako je ono nakon njezinog povlačenja prekinuto) s ciljem poboljšanja društvene prihvatljivosti odlagališta. Radi se o posebnom obliku suradnje općina, javnosti i ARAO-a čime se javnosti omogućava da u svakom trenutku ima sve informacije o odabiru lokacije na svojem području, da s mišljenjima i poticajima jednakopravno sudjeluje u odluci i da naručuje neovisne studije, savjete i provjere od neovisnih izvora kojima vjeruje.

Poboljšanju društvene prihvatljivosti odlagališta pomogla je i promjena u vezi s financijskim naknadama. Naime, izmjenama i dopunama slovenske Uredbe o mjerama za odlučivanje visine naknade zbog ograničene uporabe prostora na području nuklearnog objekta iz listopada 2008. godine prvobitni iznos naknada od 2,568 milijuna eura godišnje je udvostručen, a povećano je i područje na kojem lokalne zajednice imaju pravo na udio u naknadi koju međusobno dijele prema posebnom ključu.

Tijekom 2008. godine je postupak na

Ilustracija 2
Lokacija odlagališta je u neposrednoj blizini Nuklearne elektrane Krško

lokaciji u Općini Brežice zaustavljen jer je Ured za vode lokaciju ocjenio neprimjerenom zbog poplavnosti terena. Postupak za lokaciju u Općini Krško je nastavljen, no kasnije nego što je bilo predviđeno. Ključni korak je napravljen kada je Općinsko vijeće Krškog 6. srpnja 2009. godine dalo suglasnost na prijedlog Državnog prostornog plana za odlagalište i time prihvatio konačnu odluku lokalne zajednice o dopuštanju smještaja na svojem području. Postupak je zaključen prihvatanjem uredbe Vlade od 30. prosinca 2009. godine.

(EGES)

Iako je slovenskim Zakonom o sigurnosti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti iz 2004. godine određeno da se lokacija treba odabrati do 2008. godine i da odlagalište s redovnim radom mora započeti najkasnije do 2013, konačni odabir njegove lokacije tek sada, nakon pet godina, u međunarodnim je mjerilima veliki uspjeh. Naime, lokaciju za odlagalište Slovenija je pokušala odabrati još 1990. - 1993. godine, iako je postupak bio neuspješan, vjerojatno zbog tehničkog pristupa koji nije predviđao uključivanje javnosti. ■

Ilustracija 3
Raspored objekata budućeg odlagališta

